



NORGES HØYESTERETT

Den 28. juni 2017 avsa Høyesterett dom i

HR-2017-1282-A, (sak nr. 2017/391), straffesak, anke over dom,

A (advokat Odd Rune Torstrup)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Marte Benedicte Engesli Lysaker)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bergh**: Saken gjelder straffutmåling, hovedsakelig for seksuelle overgrep begått gjennom kontakt med mindreårige over internett.
- (2) Haugaland tingrett avsa 28. september 2016 dom med følgende domsslutning:

"A, født 00.00.1972, dømmes for overtredelse av straffeloven § 300 jf. § 299, straffeloven § 291, straffeloven § 302, straffeloven § 311 første ledd, dyrevelferdsloven § 37 første ledd jf. § 14 første ledd bokstav c, straffeloven § 304, straffeloven § 263 og straffeloven § 305 til fengsel i 12 – tolv – år, jf. straffeloven § 79 bokstav a og b.

Varetekt kommer til fradrag med 183 – etthundreogåttitre – dager på tidspunktet for domsavsigelsen jf. straffeloven § 83.

A dømmes til å betale oppreisning til

- B, f. 00.00.2002 med kr 200 000 – kronertohundretusen – innen 14 dager fra dommens forkynning.
- C, f. 00.00.2000 med kr 200 000 – kronertohundretusen – innen 14 dager fra dommens forkynning.
- D, f. 00.00.2001 med kr 200 000 – kronertohundretusen – innen 14 dager fra dommens forkynning.
- E, f. 00.00.2000 med kr 50 000 – kronerfemtitalen – innen 14 dager fra dommens forkynning.

A dømmes til å tåle inndragning av et nettbrett, et minnekort, en mobiltelefon og en dropbokskonto til fordel for staten jf. straffeloven § 69 jf. § 75.

A ilegges kontaktforbud i forhold til B, C, D og E, slik at han forbys å forfølge, besøke eller på annen måte kontakte dem, jf. straffeloven § 57. Forbudet gjelder i 5 år, og trer i kraft den dag dommen er endelig jf. straffeloven § 58 første ledd.

Saksomkostninger idømmes ikke."

- (3) Domfellelsen gjelder forhold som er begått etter at straffeloven 2005 trådte i kraft 1. oktober 2015. Når jeg i det følgende henviser til straffeloven, gjelder det således denne loven når ikke annet er særskilt angitt.
- (4) Domfellelsen omfatter overgrep overfor i alt fire fornærmede.
- (5) Handlingene overfor B gjelder voldtekt etter straffeloven § 300, jf. § 299, ved å ha fått et barn under 14 år til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang, med seg selv, bestående blant annet i å føre gjenstander inn i skjeden. B var på gjerningstidspunktet 13 år gammel.
- (6) Handlingene overfor D og C gjelder voldtekt etter straffeloven § 291 ved å ha truet dem til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang, med seg selv og til å ha seksuell omgang med hverandre. På gjerningstidspunktet var D 14 år og C 15 år gammel, og domfellelsen omfatter derfor også straffeloven § 302.
- (7) Felles for voldtektshandlingene overfor disse tre fornærmede er at A ikke var i personlig kontakt med dem. Kontakten var i det vesentlige over internett. Ved noen anledninger sendte A også tekstmeldinger (SMS) til de fornærmede eller forsøkte å ringe dem.
- (8) Handlingene overfor E gjelder straffeloven § 304, seksuell handling med barn under 16 år, og straffeloven § 263, trusler.
- (9) Domfellelsen omfatter også tilfeller av seksuelt krenkende atferd, straffeloven § 305, overfor C og E.
- (10) A ble videre domfelt etter straffeloven § 311 for befatning med fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn eller fremstillinger som seksualiserer barn. Dessuten ble han domfelt etter dyrevelferdsloven § 37 for seksuell omgang med dyr.
- (11) A anket tingrettens dom. Anken var begrenset til straffutmålingen, og han angrep heller ikke tingrettens fastsettelse av oppreisning til de fornærmede.
- (12) Gulating lagmannsrett avsa 8. februar 2017 dom med følgende domsslutning:
 - "1. Anken forkastes.**
 - 2. A har per dags dato krav på 317 – trehundreogsyttent – dager til fradrag i fengselsstraffen for utholdt varetektsarrest."**
- (13) A har anket straffutmålingen til Høyesterett. Han har bedt om at straffen settes ned. Påtalemyndigheten har bedt om at anken forkastes.

- (14) *Jeg er kommet til at anken forkastes.*
- (15) De mest alvorlige handlingene i saken er voldtektene begått overfor de fornærmede B, C og D. Felles for disse overgrepene er at A har fått de fornærmede til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang, med seg selv, og for Cs og Ds del også med hverandre. Handlingene er skjedd i de fornærmedes hjem. A har ikke vært til stede der, men har gjennom internett fått de fornærmede til å utføre handlingene og til å filme dem. Filmene er så sendt til A.
- (16) Det er tale om handlinger som mangler enkelte av de kjennetegn som vanligvis er til stede ved seksuelle overgrep. Dette gjelder i første rekke at det ikke har vært noen fysisk kontakt mellom overgriperen og fornærmede. Det er et sentralt spørsmål hvilken betydning dette får for bedømmelsen av handlingene som grunnlag for straffutmålingen.
- (17) Det er ikke tvilsomt at voldtekt som går ut på å tvinge fornærmede til å utføre handlinger med seg selv, i utgangspunktet skal straffes like strengt som andre former for voldtekt. Dette ble klart uttrykt av Stortingets justiskomité, da den særlige bestemmelsen om slike overtredelser ble innført i 2000, se Innst. O. nr. 92 (1999–2000) side 10 punkt 4.3.3:
- "Komiteen kan ikke se at slike forhold er mindre straffverdige enn om voldtektsmannen selv hadde utført overgrepene. Tvert imot vil en slik fremgangsmåte kunne fremstå som særlig ydmykende for offeret."**
- (18) Dette utgangspunktet er opprettholdt i forarbeidene til straffeloven 2005, se Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) side 216.
- (19) Det videre spørsmålet er hvilken betydning det får at kontakten med gjerningsmannen utelukkende er over internett.
- (20) For Høyesterett er dette belyst blant annet gjennom en sakkyndig uttalelse fra psykologspesialist Ida Enemo. Uttalelsen er ikke avgitt i forbindelse med denne saken, men den inneholder vurderinger av generell karakter.
- (21) Enemo fremhever at skadevirkningene av å bli utsatt for internettrelaterte overgrep kanskje vil skille seg noe fra, men også i stor grad være de samme som ved andre typer seksuelle overgrep. Hun peker på at skyld- og skamfølelse ser ut til å være sentralt ved internettrelaterte overgrep og forsterkes ved at de fornærmede selv har vært aktive i kontakt med overgriperen. En særlig side ved slike overgrep er usikkerhet og frykt knyttet til om seksualisert materiale med fornærmede selv er eller kan være spredd på nettet. Usikkerheten og frykten forsterkes av at man selv ikke har noen mulighet til å kontrollere slik spredning.
- (22) En studie fra Sverige om barn og seksuelle overgrep via internett (Jonsson, Warfvinge & Banck, 2009) viser at flere av de undersøkte barna i ettertid hadde utviklet symptomer sammenfallende diagnosen PTSD (posttraumatisk stresslidelse).
- (23) Jeg ser det ikke som tvilsomt at overgrep over internett kan oppleves svært alvorlig og ha alvorlige skadevirkninger. Det er grunn til å fremheve at selv om gjerningsmannen fysisk ikke befinner seg på samme sted, kan han eller hun ha en sterkt kontrollerende og invaderende rolle overfor fornærmede. Mange mennesker i dag, ikke minst unge mennesker, benytter internett, herunder sosiale medier, i meget stor grad, og dette inngår

som en viktig og nødvendig del av deres hverdag. Det medfører at en gjerningsmann nærmest til enhver tid, uansett hvor fornærmede befinner seg, lett vil kunne komme i kontakt med fornærmede og stå for en vedvarende utøvelse av trusler og press.

- (24) Fra 2015 til 2016 økte antallet anmeldelser for seksuallovbrudd med 23,9 prosent. Når det gjelder seksuell omgang med barn fra 14 til 16 år og seksuell handling med barn under 16 år, var økningen på hele 67,3 prosent. I Politidirektoratets publikasjon "Anmeldt kriminalitet og straffesaksbehandling 2016" kommenteres denne utviklingen slik:

"Den reelle økningen tilskrives i hovedsak at gjerningsmenn når mange ofre gjennom Internett, noe som gir seg utslag i at det ofte er mange fornærmede i hver sak. Mange gjerningsmenn utnytter den opplevede anonymiteten som Internett gir, de kjenner arenaene der de fornærmede ferdes og kommunikasjonsformen, og de flytter grenser som de ikke ville gjort i den analoge verden. De fornærmede ser ikke konsekvensene av deres adferd på Internett og lar seg gjennom dette utnytte."

- (25) Også internasjonalt er det stor oppmerksomhet om internettovergrep og konsekvensene av slike handlinger. I en rapport fra Europol fra 2016, "Internet Organised Crime Threat Assessment", beskrives seksuelle overgrep over internett som "a rapidly growing problem". Om skadevirkningene uttales blant annet:

"There can be serious consequences for victims of this type of crime, including long-term psychological damage and an elevated risk of self-harm including suicide or suicide attempts."

- (26) Det jeg her har pekt på, innebærer at allmennpreventive hensyn gjør seg sterkt gjeldende på dette området, og at seksuelle overgrep over internett ikke generelt bør straffes mildere enn andre former for overgrep. Den konkrete straffutmålingen vil avhenge av omstendighetene i det enkelte tilfellet.

- (27) Før jeg behandler de enkelte forholdene som A domfelles for, vil jeg gå noe inn på fellestrekk ved handlingene og det som kan betegnes som As generelle handlemåte.

- (28) Etterforskning av saken startet etter at én av de fornærmede, E, hadde kontaktet politiet. Gjennom beslag fikk politiet innsyn i As aktivitet på ulike chattersider på internett. Det fremgår av materialet at han har vært i kontakt med en rekke jenter i tillegg til de fornærmede i denne saken. Tingretten beskriver videre hans fremgangsmåte slik:

"Det er gjennomgående at tiltalte i starten av kontakten med barna er svært hyggelig, omsorgsfull og vennlig, for så å gå over til seksualiserte samtaler og bildedeling. Gjennomgangen av materialet viser etter rettens syn at tiltalte kynisk og på en svært manipulerende måte har fått barna til å stole på seg, for senere å utnytte dette på det groveste. Når han har fått bilder av dem, har han i flere tilfeller kommet med trusler, som har gjort at de fornærmede har fortsatt å sende ham bilder og filmer."

- (29) Tingretten fremhever videre fellestrekk ved handlingene slik:

"For forholdene i post I, II, III og VI vil retten bemerke at barna har blitt utsatt for overgrepene i sine egne hjem, hvor de skulle kunne føle seg trygge. Tiltalte har vært intens i sin kontakt med dem via internett, og sånn sett invadert hverdagen deres. For mange unge i dag er mobiltelefoner og nettbrett en så naturlig del av livet, at de nærmest ikke kan være det foruten. Når overgriperen da har opptrådt så snart de har logget seg på, vil det si at de har levd under et konstant press. Foreldrene har hatt begrensede muligheter til å oppdage og avsløre overgrepene, da barna har vært på sine

egne rom, uten at det har vært andre til stede. Tiltalte har også etter rettens syn tydelig valgt seg ut svært sårbare barn. Dette må etter rettens oppfatning vektlegges tungt i skjerpene retning."

- (30) Jeg slutter meg til disse vurderingene fra tingretten.
- (31) Ved Haugaland tingretts dom 18. februar 2015 ble A dømt til fengsel i syv måneder for befatning med fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn eller fremstillinger som seksualiserer barn. Han sonet denne dommen frem til 6. oktober 2015. Alle handlingene han nå domfelles for, er begått i perioden fra han ble løslatt fra soning og frem til han ble pågrepet 7. april 2016.
- (32) Jeg går så over til de enkelte forholdene A domfelles for.
- (33) *Straffeloven § 300, jf. § 299 - fornærmede B*
- (34) A kom i kontakt med B over internett i påsken 2016. Hun var da 13 år gammel. Tingretten beskriver de straffbare handlingene slik:
- "Basert på forklaringen til fornærmede, sammenholdt med tiltaltes forklaring og de fremlagte filmene, finner retten det bevist at fornærmede har sendt minst fem filmer til tiltalte, ved minst to ulike anledninger. Det finnes bevist at fornærmede på filmene har utført handlinger med seg selv som tilsvarende seksuell omgang, ved bruk av fingre og skaffet på en hårbørste. Når det gjelder tidsperspektivet finner retten det bevist at de første filmene ble sendt i påsken 2016, dvs. rundt 20-28 mars, mens de siste ble sendt 6. april samme år. Hendelsene med hårbørsten skjedde sistnevnte gang.**
- På bakgrunn av det som fremgår av loggen er retten ikke i tvil om at det er tiltalte som har fått fornærmede til å utføre den seksuelle omgangen med seg selv, filme dette og sende til ham. Han har foreslått at hun kan bruke en gulrot, mens fornærmede da fant fram børsten. Tiltalte fremstår som en svært aktiv part, og har bl.a. fortalt fornærmede at hun er "deilig", spurt om hun blir kåt, oppfordret til bruk av gulrot eller børste, og instruert henne i hvordan hun skal starte filmen."**
- (35) For Høyesterett er det vist utdrag av én av filmene, der B gjentatte ganger fører skaffet på en hårbørste inn og ut av skjeden.
- (36) Tingretten har funnet det bevist at fornærmede hadde store personlige problemer, og at A var klar over dette. Det er også funnet bevist at tiltalte fremsatte trusler blant annet om å spre bilder av fornærmede etter at fornærmede ikke ville fortsette å sende bilder. Det var avtalt et møte mellom A og B 7. april 2016, men A ble pågrepet før møtet var gjennomført.
- (37) Etter straffeloven § 299 anses seksuell omgang med barn under 14 år i alle tilfeller som voldtekt. Det følger av § 300 bokstav c at dersom voldtekten omfatter innføring av gjenstand i skjede- eller endetarmsåpning, er minstestrafen fengsel i tre år. I dette tilfellet gjelder således minstestrafen på tre år.
- (38) Straffenivået er nærmere behandlet i forarbeidene til straffeloven 2005, og også i forarbeidene til de endringene som ble gjort i straffeloven 1902 i 2010. Formålet med lovendringene i 2010 var å bringe straffenivået i den da gjeldende loven opp til det nivået som var fastsatt gjennom vedtakelsen av straffeloven 2005.

- (39) I Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) side 249 uttaler departementet at det er behov for å heve straffnivået i saker om voldtekt av barn, særlig ved voldtekt der minstestrafen kommer til anvendelse. Det fremgår at minstestrafen bare skal anvendes i de minst alvorlige sakene. Departementet uttaler at normalstraffenivået i saker der minstestrafen kommer til anvendelse, bør være rundt fire år. Der det foreligger skjerpene omstendigheter, skal straffen være høyere enn dette.
- (40) I Prop. 97 L (2009–2010) side 19 viser departementet til dommen i Rt-2003-740, som gjaldt voldtekt av en jente på 14 år og 11 måneder. Voldtekten ble i dommen avsnitt 18 beskrevet som alvorlig som følge av fornærmedes alder og fordi det var tale om et nokså langvarig overgrep ved at handlingene ble begått gjennom en tidsperiode på én og en halv time. Det heter i dommen at det ikke ble benyttet vold "ut over det som var ein del av valdtekta". Departementet uttaler at en tilsvarende voldtekt ikke bør straffes mildere enn fengsel i fem år.
- (41) I dette tilfellet foreligger flere skjerpene omstendigheter. Overgrepene ble begått på en målrettet og kynisk måte av en voksen mann overfor en jente på 13 år, som hadde store personlige problemer.
- (42) Det er klart skjerpene at overgrepene ble filmet. Det er ikke bevis for at A har distribuert filmene til andre, men fornærmede må leve med frykten for at de er eller kan bli tilgjengelig på internett eller på annen måte delt med andre.
- (43) Også omfanget og varigheten av overgrepene må tillegges vekt. Det er tale om handlinger fordelt på flere dager som hver for seg fyller vilkårene for domfellelse etter straffeloven § 299.
- (44) B har vært under et vedvarende og sterkt press fra A. Han fremsatte trusler da hun vegret seg mot å sende flere bilder.
- (45) Etter mitt syn gir handlingene overfor B isolert sett grunnlag for en straff opp mot seks års fengsel.
- (46) *Straffeloven § 291 og § 302 – fornærmede C og D*
- (47) A kom i kontakt med C gjennom en chatteside på internett i januar 2016. Hun var da 15 år gammel. Etter kort tid sendte A henne bilder av seg selv og også seksualiserte bilder av andre jenter. C sendte noen bilder av seg selv tilbake. A kom i kontakt med D ved at hun var på besøk hos C mens C chattet med A. D var da akkurat fylt 14 år.
- (48) Tingretten beskriver de straffbare handlingene slik:

"Den 17. januar 2016 laget jentene film av seg selv, og sendte til tiltalte. De fornærmede har forklart seg i tilrettelagte avhør og fortalt at bakgrunnen for at de gjorde dette, var at tiltalte truet dem. Han truet blant annet med å sende to navngitte personer 'Tor og Edwin' til dem, og han truet også med å komme selv. Tiltalte har forklart i retten at 'Tor og Edwin' er to fiktive personer, som han fant opp for å skremme jentene. Tiltalte hadde også sendt bilder av seg selv der han viste frem musklene sine, og de fornærmede ble svært redde.

Tiltalte gav de fornærmede nøye instruksjoner om hvordan de skulle fremstille filmene. De måtte vise frem en lapp hvor datoen sto, og han var nøye på at de skulle ha med

ansiktene sine. Tiltalte har forklart at dette gjorde han for å være sikker på at det virkelig var de fornærmede som var med på filmen. De fornærmede turte ikke gjøre annet enn det tiltalte ba dem om."

(49) De fornærmede sendte flere filmer til A i perioden frem til 27. mars 2016. A og de fornærmede har forklart seg ulikt om omfanget. Tingretten fant det bevist at det ble produsert og sendt filmer der barna har seksualisert omgang minst tre ganger, og da med flere filmer hver gang.

(50) De første filmene viser de fornærmede der de masturberer seg selv og hverandre og tar på og slikker hverandres bryst. Handlingene som fremkommer av filmene fra 27. mars 2016, er av en særlig krenkende karakter. Tingretten beskriver dette slik:

"Det fremgår tydelig av dem at de fornærmede blir truet og presset til å filme seg selv, mens de smører kjønnsorganene sine inn med leverpostei, og får en hund til å slikke det av. Tiltalte skrev bl.a. følgende til C når det gjaldt hunden: 'Kan jo prøve å se om den vil komme inni deg. Og knulle deg.' Det ville ikke fornærmede gjøre, og tiltalte ba dem da suge hunden. De fornærmede hadde ikke hund selv, og måtte låne seg en. Da de ikke reagerte fort nok, skrev tiltalte: 'eg har allerede ringt te tor og edwin som e ca 15-20 min ifra dåkkår'. Han krevde at de slikket hundens penis og instruerte dem i hvordan de skulle gjøre det. De fornærmede gjorde som tiltalte ba dem om, filmet dette og sende det til ham."

(51) Tingretten fant det bevist at tiltalte truet de fornærmede gjentatte ganger, både med å sende "Tor og Edwin", oppsøke de fornærmede selv, kontakte foreldrene deres, og spre videoene deres til andre, dersom de ikke gjorde som han sa. Tingretten uttaler på grunnlag av loggen fra chat-samtalene at man får "et klart inntrykk av at jentene er overbevist om at dersom de ikke gjør som tiltalte sier, vil 'Tor og Edwin' komme på døra deres".

(52) Bestemmelsene om minstestraft for voldtekt til samleie mv. i straffeloven § 292 kommer ikke til anvendelse i dette tilfellet. For handlinger som ikke omfattes av minstestrafen, angir forarbeidene heller ikke noe bestemt normalstraffenivå. Det er imidlertid uttrykt flere steder i forarbeidene at det ikke innebærer at det skal være noe skarpt skille. I Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) side 250 uttaler departementet:

"Det er vanskelig å angi noe normalstraffenivå for saker som ikke omfattes av minstestrafen siden det kan være stor forskjell mellom dem. Departementet mener imidlertid at det ikke skal gå noe markert skille i straffenivå mellom saker som er omfattet av minstestrafen og andre saker. At minstestrafen ikke kommer til anvendelse, er ikke til hinder for at domstolen utmåler en like streng eller strengere straff som i saker hvor minstestrafen kommer til anvendelse. Der den seksuelle omgangen ligger nær opp til handlinger som omfattes av minstestrafen, bør dette også gjenspeiles i straffenivået. Dette kan blant annet gjelde visse tilfeller av inntrengning med fingre eller oralsex som ikke omfattes av minstestrafen."

(53) I dette tilfellet foreligger vesentlige skjerpene omstendigheter. Det er tale om grovt krenkende overgrep overfor mindreårige jenter, begått i den ene av jentenes hjem. Grovheten forsterkes ved at jentene i tillegg til å utføre handlinger med seg selv, også ble tvunget til å utføre handlinger med hverandre. Handlingene 27. mars 2016 der jentene tvinges til å smøre inn kjønnsorganene med leverpostei, får en hund til å slikke det av og også må slikke hundens penis, er særlige grove. Tingretten har funnet det bevist at jentene ble både kvalme og redde mens dette pågikk, men tiltalte fortsatte å presse hardt på. Handlingenes karakter gjør det sannsynlig at jentene i ettertid vil oppfatte det som særlig belastende at de har vært med på dem.

- (54) Grovheten forsterkes ved at alle overgrepene ble filmet. A krevde at dato skulle fremgå av filmene, og at jentenes ansikter skulle vises. Dette er alvorlig, selv om det ikke er bevis for at filmene er formidlet videre til andre. Som tingretten bemerker, medførte dette at A fikk enda større makt over de fornærmede enn han ellers ville hatt.
- (55) Overgrepene har skjedd over en lengre periode. De enkelte handlingene fyller hver for seg vilkårene for domfellelse etter straffeloven § 291 og § 302. Det er også alvorlig at A gjennom en lengre periode gjentatte ganger har fremsatt alvorlige trusler.
- (56) Handlingene overfor C og D gir etter mitt syn isolert sett grunnlag for en straff på fengsel i omkring fem år for hver av de fornærmede.
- (57) *Straffeloven § 304 og § 263 – fornærmede E*
- (58) Tingretten beskriver utgangspunktet for kontakten mellom A og E slik:

"Retten finner det bevist at tiltalte tok kontakt med fornærmede E, f. 00.00.2000, på 'kik' i februar 2016. Til å begynne med hadde de en svært god tone, og fornærmede følte at tiltalte var snill og hyggelig med henne. De hadde daglig kontakt, og tiltalte fikk både telefonnummeret og mailadressen til fornærmede. Etter hvert begynte de å sende bilder til hverandre. Dette var i starten helt vanlige bilder, mens det så utviklet seg til å bli bilder av mer seksuell karakter. Fornærmede har forklart at hun har slitt psykisk, og at hun opplevde at tiltalte hjalp henne. Hun hadde en opplevelse av at tiltalte forsto henne bedre enn venninnene og kjæresten, og hun følte at han hadde en forventning om at hun skulle gi noe tilbake til ham. Fornærmede sendte da bilder av seg selv, både lettkledd og helt naken, når tiltalte ønsket det. Han sendte også bilder til henne, bl.a. av sin erigerte penis."

- (59) Domfellelsen for overtredelse av straffeloven § 304, seksuell handling med barn under 16 år, gjelder handlinger begått 1. mars 2016. Tingretten har funnet følgende hendelsesforløp bevist:

"Den 1. mars 2016 var tiltalte på besøk hjemme hos fornærmede. De var alene i huset, og så film sammen i kjellerstua. Fornærmede satt i armkroken til tiltalte. Han kysset henne, og spurte om han kunne ta av henne t-skjorta og bh'en. Fornærmede sa ja. Tiltalte gjorde så det, og han strøk henne på brystene. Da filmen var nesten slutt spurte tiltalte om de skulle gå inn i senga hennes, noe de så gjorde. I senga tok tiltalte av fornærmede buksene og gned henne i skrittet, utenpå trusa. Han fortsatte å ta henne på brystene, og førte hånda hennes under bukse si, og holdt den over sin erigerte penis. Tiltalte formidlet til fornærmede at han ønsket å gi henne en orgasme. Fornærmede hadde menstruasjon, og har forklart at de derfor ikke gikk noe videre. Hun har også forklart at tiltalte hadde sagt han ønsket å ha samleie med henne, men at det ikke var noe tema denne dagen. Tiltaltes datter ringte og fortalte at hunden hans måtte til dyrlegen, og besøket ble avsluttet."

- (60) Domfellelsen for overtredelse av straffeloven § 263, trusler, gjelder handlinger som i tiltalebeslutningen er beskrevet slik:

"I april 2016, i Haugesund, sendte han flere meldinger til E, f. 00.00.00, der han skrev at han ville med å ødelegge mopedene hennes, spraylakkere huset hun bodde i, ripe opp bilen til faren til kjæresten hennes, samt sende seksualiserte bilder av henne til venner og familie, dersom hun ikke ville møte ham. Han skrev blant annet: 'Og husk at eg finne deg imåra og og komme te å gjøre livet for deg typen og din familie jævligere enn du nåken gang kunne drømme om:)(...) Prøver du å gå til andre med dette kommer det til

å gå ille med noen som står deg nært. (...) Dette har jeg erfaring med ifra når jeg var torpedo og satt i fengsel. Stol på meg at dere vil få et helvete og bare du kan stoppe d. Tikk takk klokken går:):):))(...)) Ikke tvil på at dette blir gjort for nå er jeg 110% klar til å gjennomføre(...)' "

- (61) As handlemåte overfor E følger langt på vei samme mønster som overfor de øvrige fornærmede, selv om de handlingene han domfelles for, er av en noe annen karakter. De samlede omstendighetene innebærer at det er tale om grove handlinger.
- (62) For overtredelsen av straffeloven § 304 har tingretten og lagmannsretten lagt til grunn et straffenivå på rundt 120 dagers fengsel og har i den sammenheng vist til HR-2011-2037-U. Etter mitt syn er dette tilfellet noe mer alvorlig enn i den nevnte saken. Straff for handlingene isolert sett ville etter mitt syn være opp mot fengsel i seks måneder. Slik forholdene er her, kan det ikke tillegges vesentlig vekt at E var tett opptil 16 år gammel.
- (63) For overtredelsen av straffeloven § 263 har lagmannsretten lagt til grunn et straffenivå på fengsel i seks måneder. Selv om truslene i dette tilfellet er alvorlige, fremstår en slik straff noe streng sammenholdt med det nivået som følger av rettspraksis, se blant annet Rt-2008-401 avsnitt 10 og 11. Jeg bygger derfor på at straffen for dette forholdet bedømt isolert ville vært noe lavere enn fengsel i seks måneder.
- (64) *Straffeloven § 305 – Seksuelt krenkende atferd overfor barn under 16 år.*
- (65) Domfellelsen gjelder at A har sendt C og E filmer og bilder av sin penis, herunder filmer der han har onanert seg til utløsning. I tillegg har han fått E til å sende nakenbilder av seg selv til ham. Jeg er enig med lagmannsretten i at straffen for disse handlingene isolert ville ligge omkring fengsel i et halvt år, jf. Rt-2013-699 avsnitt 17–22.
- (66) *Straffeloven § 311 første ledd – befatning med fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn*
- (67) Domfellelsen gjelder befatning med materiale som det har vært vanlig å betegne barnepornografi. Grunnlaget for domfellelsen er i tingrettens dom beskrevet slik:

"Tiltalte har erkjent at han fikk både B, D og C til å ta bilder og lage filmer som fremstilte seksuelle overgrep, for så å sende dem til ham. De fornærmede var alle barn. Det vises til det som er sagt om denne produksjonen av filmer og bilder under post I, og post II a og b. Tiltalte var svært aktiv i hvordan han instruerte jentene. De måtte holde opp plakater med dato på, være tydelige på å vise ansiktene sine, og utføre de handlingene han befalte dem å gjøre. Tiltalte har således forsettlig produsert flere fremstillinger av seksuelle overgrep mot barn, og fremstillinger som seksualiserer barn.

I det beslaglagte materialet fant politiet 861 bilder, hvorav 590 unike, og 193 filmer, hvorav 145 unike, som viste overgrep mot barn, og seksualiserte fremstillinger av barn. Det var alt fra rene poseringsbilder, til bilder og filmer av samleier mellom barn og voksne, anal og vaginal penetrering av svært små barn med penis og gjenstander, samt seksuell omgang mellom barn og dyr. Det er også film av sædavgang i ansiktet på et lite barn som sover, og filmer der det fremgår av tekst at det er foreldre som forgriper seg på egne barn. Det ble tatt utskrift av en chattelogg mellom tiltalte og 'Bulle Bolle' som viser at tiltalte både har mottatt og har delt filmer og bilder videre. Total spilletid for filmene er 4 timer, 35 minutt og 13 sekunder.

[...] Retten vil bemerke at deler av materialet må karakteriseres som svært grovt."

- (68) De generelle utgangspunktene ved utmåling av straff for denne typen handlinger er beskrevet i HR-2016-2357-A avsnitt 21 til 25. Sentrale momenter vil være mengden materiale, grovheten og omfanget av videreformidling.
- (69) I denne saken er det tale om et omfattende materiale av grov karakter. A har videreformidlet materialet, men det er ikke holdepunkter for at han har hatt noen sentral rolle i organisert spredning.
- (70) A domfelles også for produksjon av overgrepsmateriale som stammer fra de overgrepene saken ellers gjelder. Det er imidlertid ikke bevist at han har formildet dette materialet til andre. Ved straffeutmålingen knyttet til de enkelte overgrepene er det i skjerpene retning lagt vekt på at overgrepene er filmet. Ut fra dette bør As egen produksjon etter mitt syn bare tillegges begrenset vekt ved fastsettelsen av straff for overtredelse av straffeloven § 311 første ledd.
- (71) Det må etter mitt syn tillegges vesentlig vekt i skjerpene retning at handlingene han nå domfelles for, er begått rett etter at han ble løslatt etter soning av en lengre straff for befatning med samme type materiale. Når dette tas i betraktning, er jeg enig med lagmannsretten i at overtredelsen av straffeloven § 311 gir grunnlag for en straff på fengsel i opp mot ett og et halvt år.
- (72) *Dyrevelferdsloven § 37 første ledd, jf. § 14 første ledd bokstav c*
- (73) Domfellelsen gjelder at A ved flere anledninger har latt sin hund slikke på hans erigerte penis. Dette er et bøteforhold, som i denne saken må behandles som en straffskjerpene omstendighet.
- (74) *Samlet straffutmåling*
- (75) Når det skal utmåles en samlet straff for flere straffbare forhold, gjelder reglene i straffeloven § 79 bokstav a. Som den tidligere bestemmelsen i straffeloven 1902 § 62, fastslår denne bestemmelsen det såkalte straffskjerpelsesprinsippet. Dette innebærer at det tas utgangspunkt i det mest alvorlige forholdet, og at det deretter gis et tillegg i straffen for de øvrige overtredelsene. Ut fra rimelighetshensyn, og tatt i betraktning at maksimal samlet fengselsstraff er 21 år også i tilfeller der § 79 bokstav a kommer til anvendelse, vil straffen i mange tilfeller bli vesentlig lavere enn om man skulle anvendt det såkalte kumulasjonsprinsippet. Kumulasjonsprinsippet innebærer at straffen for de enkelte handlingene domfellelsen gjelder, legges sammen. Forskjellen mellom anvendelse av straffskjerpelsesprinsippet og kumulasjonsprinsippet blir størst når domfellelsen gjelder et stort antall straffbare handlinger.
- (76) Ved den samlede fastsettelsen av straff i dette tilfellet legger jeg vekt på at de handlingene domfellelsen gjelder, har en nær sammenheng. Helheten og omfanget av handlingene gjør at saken også samlet sett er meget alvorlig. Som lagmannsrettens flertall, er jeg kommet til at det i utgangspunktet er grunnlag for en fengselsstraff i området 13 til 14 år.
- (77) Jeg er imidlertid enig med lagmannsretten i at det må gjøres en viss reduksjon for As tilståelse, jf. straffeloven § 78 bokstav f. I tingretten erkjente han straffeskyld for alle

forhold unntatt tiltaltposten som gjaldt seksuell handling med E. As anke til lagmannsretten gjaldt bare straffutmålingen.

- (78) Tilståelsene har hatt prosessuell betydning ved at iretteføringen av sakene er blitt forenklet. På den annen side foreligger det omfattende tekniske bevis i saken, som innebærer at tilståelsen ikke har hatt betydning for domfellelsen. Jeg legger videre til grunn, slik det er beskrevet i tingrettens dom, at A ikke kom med tilståelser før han var kjent med de bevisene som var funnet.
- (79) Etter dette er jeg enig med lagmannsretten i at det er grunnlag for et fradrag for tilståelse på omkring 10 prosent. Jeg er således enig med lagmannsretten i at straffen bør være fengsel i 12 år. Det innebærer at anken forkastes.
- (80) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- | | | |
|------|--|--|
| (81) | Dommer Berglund: | Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende. |
| (82) | Kst. dommer Kaasen: | Likeså. |
| (83) | Dommar Høgetveit Berg: | Det same. |
| (84) | Dommer Tønder: | Likeså. |
| (85) | Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne | |

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: